

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 173/2009

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα ΣΤ')

Συνεδρίαση της 5^{ης} Μαΐου 2009

Πρόεδρος: Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Σπυρίδων Δελλαπόρτας, Ιωάννης Τρίαντος, Ηλίας Ψώνης,
Παρασκευάς Βαρελάς, Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρος Ψυχογιός,
Ευγενία Βελώνη, Στυλιανή Χαριτάκη και Δημήτριος Χανής, Νομικοί
Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Ασημίνα Ροδοκάλη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθ.Ερωτήματος: Υπ'αριθμ.1017970/10202/Β0012/12.2.2009 του Υπουργείου
Οικονομίας και Οικονομικών/Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και
Τελωνειακών Θεμάτων/Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας/Διεύθυνσης Φορολογίας
Εισοδήματος (Δ12)/Τμήματος Β'.

Περίληψη Ερωτήματος: Αν οι τόκοι που αποκομίζουν από 1-1-2007 αμοιβαία
κεφάλαια, εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και εταιρείες επενδύσεων σε
ακίνητη περιουσία από έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, απαλλάσσονται
της φορολογίας εισοδήματος, ασχέτως του χρόνου απόκτησης των τίτλων αυτών
από τους άνω δικαιούχους.

I. Επί του ανωτέρω εγγράφου ερωτήματος, η Υπηρεσία χωρίς να παραθέτει συγκεκριμένο ιστορικό και επισημαίνοντας ότι οι φορολογικές διατάξεις ερμηνεύονται στενά έχει την άποψη ότι «... τα εισοδήματα (τόκοι) από έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούν τα αμοιβαία κεφάλαια, οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία από την 1.1.2007 και μετά απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος, μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της παρ.8 του άρθρου 12 του ν.2238/1994, καθώς η απαλλαγή αυτή είναι γενική και δεν εξετάζει το χρόνο κτήσης των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, αν δηλαδή οι τίτλοι αυτοί αποκτώνται από τους πιο πάνω δικαιούχους κατά το χρόνο έκδοσης τους ή μεταγενέστερα.». Σχετικώς με το εν λόγω ερώτημα το Τμήμα γνωμοδότησε ως ακολούθως:

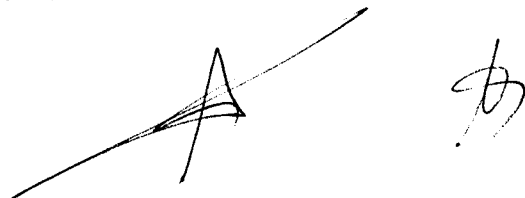
II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ:

A. Στο Ν.2238/1994 (ΦΕΚ Α151), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

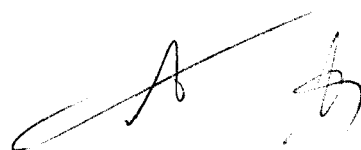
Άρθρο 4. «1. Εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτηση του, όπως αυτό προσδιορίζεται ειδικότερα στα άρθρα 20 έως 51... 2. Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσης του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής: Α-Β... Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες. Δ ...Ε... ΣΤ ... Ζ... 3. Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α' έως Ζ' της προηγούμενης παραγράφου...».

Άρθρο 6. «...3. Από το εισόδημα από κινητές αξίες απαλλάσσονται: α...β...γ... δ (η) Οι τόκοι εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο... (Η περίπτωση η' αναριθμήθηκε σε δ' με την παρ. άρθρ.2 Ν.3091/2002, ΦΕΚ Α'330).

Άρθρο 12. «...8. Ομοίως, επιβάλλεται φόρος εισοδήματος στους τόκους, οι

οποίοι αποκτώνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας, χωρίς να εξετάζεται η ιθαγένεια και ο τόπος που διαμένουν ή κατοικούν ή έχουν την έδρα τους και προκύπτουν από εθνικά δάνεια, που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες από την 1η Ιανουαρίου 1997 και μετά. Ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή επτά και μισό τοις εκατό (7,5%) στο ποσό των τόκων που προκύπτουν από τους πιο πάνω τίτλους από 1ης Ιανουαρίου 1997 και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) στο ποσό των τόκων που προκύπτουν από τους πιο πάνω τίτλους, οι οποίοι εκδίδονται από τις 3 Ιανουαρίου 1998 και μετά... Ο φόρος αυτός για τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, που εκδίδονται με φυσικούς τίτλους ή με την μορφή άυλων τίτλων, προεισπράττεται κατά την έκδοση τους, ενώ για τα ομόλογα ο φόρος παρακρατείται κατά το χρόνο της εξαργύρωσης των τοκομεριδίων τους ή κατά τη λήξη τους, όταν πρόκειται για ομόλογα χωρίς τοκομερίδια (ZERO COUPON)... Με τον προεισπραττόμενο ή παρακρατούμενο κατά περίπτωση φόρο πιστώνεται ο τηρούμενος στην Τράπεζα της Ελλάδος οικείος λογαριασμός του Ελληνικού Δημοσίου... Με την προείσπραξη ή την παρακράτηση του φόρου της παραγράφου αυτής εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των υπόχρεων του άρθρου 2, των ημεδαπών και αλλοδαπών τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων, καθώς και των υπόχρεων της περίπτωσης γ' της παρ.1 και της παραγράφου 2 του άρθρου 101, με την επιφύλαξη των οριζομένων από τις διατάξεις των άρθρων 99 και 106 .... (Η παρ.8 προστέθηκε με την παρ.1 άρθρου 11 Ν.2459/1997 (ΦΕΚ Α'17). Με την παρ.2 δε του αυτού άρθρου ορίζεται ότι: «Κάθε διάταξη γενική ή ειδική που αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου παύει να ισχύει». Το τρίτο και τα επόμενα εδάφια της παρ.8 που είχαν αντικατασταθεί με την παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν.2579/1998 αντικαταστάθηκαν ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 3 του Ν.3091/2002(ΦΕΚ Α' 330) και ισχύουν σύμφωνα με τη περίπτωση ι' του άρθρου 30 του ίδιου νόμου από 24-12-2002 και μετά εκτός από το προτελευταίο εδάφιο της παρ.8, που σύμφωνα με την παρ. 10 του ίδιου άρθρου και νόμου, ισχύει

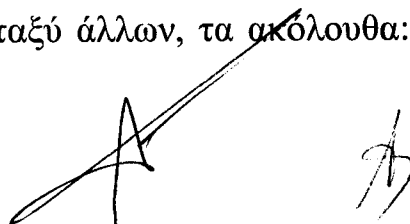
για εισοδήματα του οικονομικού έτους 2003 και μετά).

Άρθρο 24. «1. Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει: α) από μερίσματα και τόκους, ομολογιών και χρεογράφων γενικά του Ελληνικού Δημοσίου...»

Άρθρο 103. «1. Απαλλάσσονται από το φόρο: α) ....1) Τα εισοδήματα από κινητές αξίες που αναφέρονται στην παρ.3 του άρθρου 6, τα οποία αποκτώνται από νομικά πρόσωπα που υπόκεινται στη φορολογία του παρόντος».

Β. Στο άρθρο 31 παρ.2 του Ν.2778/1999 (ΦΕΚ Α'295) ορίζονται τα ακόλουθα: «Οι εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος για τα εισοδήματα από κινητές αξίες γενικά του εσωτερικού ή του εξωτερικού, που αποκτούν μη υποκείμενα σε παρακράτηση φόρου. Ειδικά για τους τόκους ομολογιακών δανείων, η απαλλαγή ισχύει με την προϋπόθεση ότι οι τίτλοι από τους οποίους προκύπτουν οι τόκοι αυτοί έχουν αποκτηθεί τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από το χρόνο που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση των τοκομεριδίων. Σε αντίθετη περίπτωση, ενεργείται παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 12 και 54 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της εταιρίας επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία για τα εισοδήματα αυτά».(Η παράγραφος αυτή ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.7 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006 (ΦΕΚ Α'276) και έχει εφαρμογή, σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου και νόμου, για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2007 και μετά. ΟΙ αντικατασταθείσες διατάξεις είχαν ως εξής: «2. Κατά την είσπραξη τόκων από εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία ενεργείται από αυτόν που τον καταβάλλει η παρακράτηση φόρου εισοδήματος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 12 και 54 του ν.2238/1994. Με την παρακράτηση αυτήν εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των εταιριών επενδύσεων για τα εισοδήματα αυτά.»).

Γ. Στο Ν.3283/2004 (ΦΕΚ Α'210), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Άρθρο 3. «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: 1) «Κινητές αξίες»: α) ... β) Οι ομολογίες, τα ομόλογα, τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου και λοιπά είδη χρεογράφων...».

Άρθρο 33. «... 2. Τα εισοδήματα από κινητές αξίες που αποκτούν τα αμοιβαία κεφάλαια από την ημεδαπή ή αλλοδαπή, απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος και δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου. Ειδικά για τους τόκους ομολογιακών δανείων, η απαλλαγή ισχύει με την προϋπόθεση ότι οι τίτλοι από τους οποίους προκύπτουν οι τόκοι αυτοί έχουν αποκτηθεί τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από το χρόνο που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση των τοκομεριδίων. Σε αντίθετη περίπτωση, ενεργείται παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 12 και 54 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το ν.2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α') και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του αμοιβαίου κεφαλαίου και των μεριδιούχων για τα εισοδήματα αυτά». (Η παράγραφος αυτή ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006 (ΦΕΚ Α'276) και έχει εφαρμογή, σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου και νόμου, για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2007 και μετά. Οι αντικατασταθείσες διατάξεις είχαν ως εξής: «2. Κατά την είσπραξη τόκων στο όνομα και για λογαριασμό του αμοιβαίου κεφαλαίου ενεργείται από τον καταβάλλοντα παρακράτηση φόρου εισοδήματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 12 και 54 του Ν.2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'), όπως ισχύει, κατά περίπτωση. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των μεριδιούχων του αμοιβαίου κεφαλαίου για τα εισοδήματα αυτά»).

Δ. Στο Ν.3371/2005 (ΦΕΚ Α178) ορίζονται, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Άρθρο 1. «...3. Ως «κινητές αξίες» νοούνται: (α) ... (β) Οι ομολογίες και οι τίτλοι σταθερού εισοδήματος εν γένει...».

Άρθρο 39. «...2. Τα εισοδήματα από κινητές αξίες που αποκτούν οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου από την ημεδαπή ή αλλοδαπή, απαλλάσσονται της

φορολογίας εισοδήματος και δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου. Ειδικά για τους τόκους ομολογιακών δανείων, η απαλλαγή ισχύει με την προϋπόθεση ότι οι τίτλοι από τους οποίους προκύπτουν οι τόκοι αυτοί έχουν αποκτηθεί τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από το χρόνο που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση των τοκομεριδίων. Σε αντίθεση περίπτωση, ενεργείται παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 12 και 54 του κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της εταιρίας επενδύσεων χαρτοφυλακίου για τα εισοδήματα αυτά».(Η παράγραφος αυτή ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006 (ΦΕΚ Α'276) και έχει εφαρμογή, σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου και νόμου, για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2007 και μετά. Οι αντικατασταθείσες διατάξεις είχαν ως εξής: «Κατά την είσπραξη τόκων από Α.Ε.Ε.Χ. γίνεται παρακράτηση φόρου εισοδήματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 12 και 54 του ν.2238/1994 κατά περίπτωση. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της Α.Ε.Ε.Χ. για τα εισοδήματα αυτά».)

III. Από την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων συνάγονται τα ακόλουθα:

A. Σύμφωνα με τη παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.2238/1994 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος) μία από τις πηγές του φορολογητέου εισοδήματος, χαρακτηριζόμενη ως Γ', είναι οι κινητές αξίες. Εισόδημα δε από κινητές αξίες είναι, κατά το άρθρο 24 παρ. 1α του ίδιου Κώδικα, μεταξύ άλλων και αυτό που προέρχεται από τόκους χρεωγράφων γενικά του Ελληνικού Δημοσίου. Στο άρθρο 12 του ίδιου Κώδικα προβλέπεται, κατ' εξαίρεση του συστήματος φορολόγησης του συνολικού εισοδήματος, που προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους κατηγοριών Α' έως Ζ' της παρ.2 του άρθρου 4 του άνω Κώδικα, η αυτοτελής φορολόγηση, ως ειδικός τρόπος φορολόγησης των εισοδημάτων από κινητές αξίες. Στον ειδικό αυτό τρόπο φορολόγησης υπήχθησαν μεταγενέστερα με το άρθρο 11 του Ν.2459/1997, που πρόσθεσε τη παρ.8 στο άρθρο 12 του Ν.2238/1994 και τα εισοδήματα από τόκους που προκύπτουν από εθνικά δάνεια που εκδίδονται με

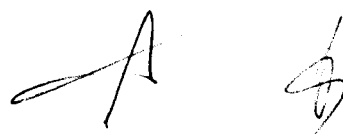

έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες από την 1-1-1997 και μετά. Ο συντελεστής του φόρου αυτού, που ορίσθηκε αρχικώς σε 7,5% στο ποσό των τόκων που προκύπτουν από την επένδυση κεφαλαίων σε ομόλογα ή έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, αυξήθηκε σε 10% για τους ίδιους τίτλους που εκδίδονται μετά την 3-1-1998.

Β. Εξάλλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.2 του άρθρου 31 του Ν.2778/1999, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της με την παρ.7 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006, οι εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία απαλλάσσονται ρητά από τη φορολογία εισοδήματος από κινητές αξίες, για εισοδήματα που κτώνται, σύμφωνα με την παρ.11 του ίδιου άρθρου και νόμου, από την 1η Ιανουαρίου 2007 και μετά. Η απαλλακτική αυτή ρήτρα επαναλαμβάνεται στη παρ.2 του άρθρου 33 του Ν.3283/2004, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της με την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006, για τα αμοιβαία κεφάλαια και στη παρ.2 του άρθρου 39 του Ν.3371/2005, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της με την παρ.3 του άρθρου 15 του Ν.3522/2006, για τις εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

Με τις διατάξεις αυτές, όπως από την αδιάστικτη διατύπωση τους σαφώς προκύπτει, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου για τα εισοδήματα που αποκτούν από όλες τις κινητές αξίες, μη εφαρμοζομένων στις περιπτώσεις αυτές των διατάξεων της παρ.8 του άρθρου 12 του Ν.2238/1995. Κατά συνέπεια, αφού ο νόμος δεν διακρίνει, η απαλλαγή από τη φορολογία εκτείνεται και στα εισοδήματα από τους τόκους των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, δεν είναι δε δυνατόν να εξαιρέσει ο ερμηνευτής από την εν λόγω ρύθμιση τα εισοδήματα αυτά.

Περαιτέρω, η γενικότητα της διατύπωσης της απαλλακτικής αυτής ρήτρας δεν καταλείπει καμμία αμφιβολία ότι η βούληση του νομοθέτη είναι να μην υφίσταται καμμία άλλη φορολογική επιβάρυνση στο κτώμενο από τόκους κινητών αξιών εισόδημα των επιχειρήσεων αυτών, εκτός από τη ρητώς προβλεπόμενη, με

τις ανωτέρω διατάξεις, ως εξαίρεση, παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 12 και 54 του Ν.2238/1994, με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, για τα εισοδήματα από τόκους ομολογιακών δανείων, στη περίπτωση κατά την οποία οι τίτλοι, από τους οποίους προκύπτουν οι τόκοι αυτοί, έχουν αποκτηθεί σε χρόνο μικρότερο των τριάντα (30) ημερών πριν από το χρόνο που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση των τοκομεριδίων.

Επομένως, αποτελεί επιλογή του νομοθέτη η μη φορολόγηση, καθ' οιονδήποτε τρόπο, του εισοδήματος που αποκτούν από έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου οι ως άνω επιχειρήσεις, από την 1η Ιανουαρίου 2007 και μετά, χωρίς οποιαδήποτε εξαίρεση και χωρίς η ειδική αυτή μεταχείριση των εν λόγω επιχειρήσεων να εξαρτάται από οποιοδήποτε όρο ή προϋπόθεση, όπως ο χρόνος κτήσης αυτών, ενώ, εξάλλου, η οποιαδήποτε αναλογική επέκταση των ισχυόντων για τους τόκους των ομολογιακών δανείων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές, στα εισοδήματα από τους τόκους εντόκων γραμματίων είναι ανεπίτρεπτη, καθ' όσον, κατά την ερμηνευτική μεθοδολογία των διατάξεων φορολογικού περιεχομένου, αυτές ερμηνεύονται συσταλτικώς.

Η μη ρητή, τέλος, πρόβλεψη στις προπαρατεθείσες ειδικές διατάξεις των νόμων 2778/1999, 3283/2004, 3371/2005, όπως ισχύουν μετά την αντικατάσταση τους από τον Ν. 3522/2006, περί της μη εφαρμογής των αντιθέτων γενικών διατάξεων της παρ.8 του άρθρου 12 του Ν.2238/1994, στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πεδίο, ουδεμία συνέπεια έχει, διότι κατά περιεχόμενο οι νεώτερες ειδικές αυτές διατάξεις τροποποιούν τις αντίθετες γενικές. Υιοθέτηση αντίθετης άποψης θα καθιστούσε ευνοήτως τις ως άνω διατάξεις κενές περιεχομένου.

IV. Ενόψει των προεκτεθέντων, το Ν.Σ.Κ. (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ότι επί του ως άνω ερωτήματος αρμόζει καταφατική απάντηση, ήτοι ότι οι τόκοι από εθνικά δάνεια με έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου που εκδίδονται από 1-1-2007 και μετά, οι οποίοι αποκτώνται καθ' οιονδήποτε τρόπο

από τα αμοιβαία κεφάλαια, τις εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τις εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος, μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της παρ.8 του άρθρου 12 του Ν.2238/1994, είναι δε αδιάφορο αν τα έντοκα αυτά γραμμάτια αποκτήθηκαν κατά την έκδοσή τους, ή μεταγενέστερα.

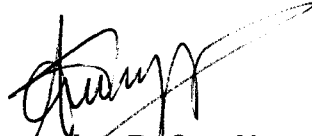
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 9-6-2009

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Δημήτριος Αναστασόπουλος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ασημίνα Ροδοκάλη
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους